

TÜRKİYE'DE YAŞANAN KIYI KENAR ÇİZGİSİ-MÜLKİYET SORUNLARININ ÖRNEK OLAYLARLA DEĞERLENDİRİLMESİ

Halil Burak AKDENİZ, Şaban İNAM*

Konya Teknik Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Harita Mühendisliği Bölümü, Konya, Türkiye

Anahtar Kelimeler

*Kıyı Alanları,
Kıyı Kenar Çizgisi,
Mülkiyet Hakkı,
Kıyı Yönetimi.*

Öz

Deniz, göl ve akarsu kıyıları; sahip oldukları doğal, sosyal, kültürel ve ekonomik potansiyeller ile bugüne kadar yaşayan tüm toplumlar için talep edilen alanlar olmuştur. Böylesine ilgi odağında olan kıyılar, sunduğu olanaklar nedeniyle sürekli toplumsal baskı altındadır. Kıyı alanlarının kullanımı ve planlamasında sürdürülebilirliğe yönelik kurumsal çalışmalar, üç tarafı denizlerle çevrili olan, zengin göl ve akarsu yataklarına sahip Türkiye için büyük önem arz etmektedir. Ancak, bir taraftan yürürlükte olan kıyı mevzuatındaki yetersizlikler ve sıkça yapılan değişiklikler, diğer taraftan idari denetim ve hukuki yaptırımlardaki yetersizlikler, yaşanan sorunların başlıca kaynağını oluşturmaktadır. Bu sebeple, kıyı yönetiminde 'karar alma, planlama yapma ve uygulamaya koyma' konusunda kıyı alanlarının iyi yönetildiğini söylemek zordur. Türkiye'de mülkiyet hukuku yönünden kıyılar; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 43. maddesi ve Türk Medeni Kanunu'nun 715. maddesine göre 'devletin hüküm ve tasarrufu altındaki' yerlerdendir. Böylesi alanların belirli bir zümre veya kişi mülkiyetine konu olması mümkün değildir. Kıyıların, toplumun her kesimi için eşit, karşılıksız ve serbestçe yararlanmasına ayrılan ortak kullanım alanları olması gerekmektedir. Ancak bu durum, geçmişte hukuka uygun olarak kazanılmış kıyı alanlarındaki taşınmazlara ait tapuların, daha sonra kamu yararı sağlamak amacıyla yargıya konu edilmesi ile fiili kullanımda hala önemli bir mülkiyet sorunu olmaya devam etmekte ve yargıyı meşgul etmektedir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye coğrafyasından farklı örnekler eşliğinde ekolojik, ekonomik ve toplumsal değerlere sahip deniz, göl ve akarsu kıyılarında yaşanan kıyı kenar çizgisi-mülkiyet sorunlarını ortaya koyup, çözüm önerileri geliştirmektir.

SHORE EDGE LINE & OWNERSHIP PROBLEMS IN TURKEY: CASE STUDIES EVALUATION

Keywords

*Coastal Areas,
Shore Edge Line,
Property Right,
Coastal Management.*

Abstract

Sea, lake and stream shores; with their natural, social, cultural and economic potentials, they have been demanded areas for all societies living so far. Coasts that are such a focus of attention, are constantly under social pressure due to the opportunities they offer. Turkey have substantial sea, lakes and rivers beds, is of great importance for studies on the use and planning of coastal areas. However, on the one hand, the inadequacies and frequent changes in the current coastal legislation, on the other hand, the inadequacies in administrative supervise and legal sanction constitute the main source of the problems. For this reason, it is difficult to say that coastal areas are managed in 'decision making, planning and implementation' well. Coasts in terms of ownership law in Turkey; by Article 43 of the Constitution of the Republic of Turkey and by the Turkish Civil Code Article 715. 'fully owned by the state' is one of the places. It is not possible for the coasts to be the property of a certain coterie or private ownership. Coasts should be common areas use of all segments of society equally and freely, but this situation couldn't realize in actual use. The purpose of study, Turkey's different ecological, economic and social value the sea, lake and river coasts put forth shore edge line-ownership problem and is to develop analytical advice.

* İlgili yazar / Corresponding author: sinam@ktun.edu.tr, +90-332-223-1675

Alıntı / Cite

Akdeniz, H.B., İnam, Ş., (2021). Türkiye’de Yaşanan Kıyı Kenar Çizgisi – Mülkiyet Sorunlarının Örnek Olaylarla Değerlendirilmesi, Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi, 9(1), 139-149.

Yazar Kimliği / Author ID (ORCID Number)

H.B. Akdeniz, 0000-0002-9504-051X
Ş. İnam, 0000-0002-9101-6109

Makale Süreci / Article Process

Başvuru Tarihi / Submission Date	24.08.2020
Revizyon Tarihi / Revision Date	11.01.2021
Kabul Tarihi / Accepted Date	04.02.2021
Yayın Tarihi / Published Date	30.03.2021

1. Giriş (Introduction)

İnsanlığın yaşamında ilk sırada yer alan zorunlu ihtiyaçlarından birisi de sudur. Bu ihtiyacın temin isteğinden dolayı ilk yerleşim yerlerinin belirlenmesi su kaynaklarına göre şekillenmiştir. Kara ve denizin kesişim bölgesi olan kıyı alanları, zengin doğal kaynakları ve biyolojik çeşitliliği ile eski çağlardan beri dünyanın en yoğun ve en önemli kullanım alanları olmuştur (Gary ve Klee, 1999). ‘Medeniyetlerin Beşiği’ olarak adlandırılan Mezopotamya gibi kullanılabilir su kaynaklarının bulunduğu bölgeler (deniz, göl ve nehir kıyıları gibi) çoğunlukla yerleşimin odak noktalarını oluşturmuştur. Sadece su kaynağı olarak değil; besin ihtiyacının karşılanması, ulaşım ve savunmada kolaylık sağlaması, doğal güzellikleri ile sağlık, huzur ve rahatlatıcı etki oluşturması, kıyı alanlarını tercih etmede önemli etkenler olmuştur. Dünyada sanayi devrimi sonrasında yaşanan toplumsal gelişmeler, kıyı alanlarının ekonomik amaçlı kullanımını da şekillendirmiş; turizm, sanayi, ulaşım, konut, ticaret gibi toplumun tüm ihtiyaçlarına cevap veren etkinliklerin kıyı alanlarında yoğunlaşmasına neden olmuştur. Böylesi nedenlerle kıyı alanlarında yığılan nüfus, hızlı ve kontrolsüz bir toplumsal yaşam ve kentleşme sürecini başlatmıştır (Derici, 2018). Kıyı kullanımı birçok etkene bağlı olarak her geçen gün ihtiyaçlara cevap veremeyecek şekilde azalmakta, ve kullanımı sınırlanmaktadır (Şener vd., 2020). Doğal kaynakların yapay kullanımlara dönüştüğü bu süreç, kıyı alanlarının erozyona uğramasına yol açmış, insanın etkisiyle ortaya çıkan bu ikincil ekosistemler, birçok türün doğal dengesini etkilemiştir (Özçelik, 2017). Böylesi olumsuzlukların önüne geçilebilmesi için kıyı alanlarının koruma-kullanma dengesi içerisinde sürekliliğini sağlayacak planlamalar yaparak, koruma içerikli kurumsal politikalar geliştirilmesi gerekmektedir.

Dünya nüfusunun yaklaşık üçte ikisi yaşamını kıyı bölgelerinde sürdürmektedir (Agenda 21, 1992). Birleşmiş Milletler Örgütü’nün kestirimlerine göre 30 yıl içinde dünya nüfusunun dörtte üçü, yani yaklaşık 6.3 milyar kişinin kıyılarda yaşayacağı tahmin edilmektedir (Cicin-Sain ve Knecht, 1998). TÜİK verilerine göre Türkiye’de denize kıyısı olan 28 ilin nüfusu 2019 yılında 45.769.617 kişiye ulaşarak, 83.154.997 kişi olan ülke nüfusunun %55’ini oluşturmuştur. Bütün bu veriler değerlendirildiğinde, günümüzde gerek dünya gerekse Türkiye nüfusunun önemli bir kısmı kıyı alanlarında yaşamaktadır. Etkileşimi bu denli yüksek ama sınırlı bir kaynak olan kıyılarımız, yürürlükte olan TC Anayasası ve diğer yasal mevzuatlar ile hukuken koruma altına alınmıştır. Kıyı alanlarının, Anayasada öngörülen ‘kamu yararı’ amaçlı kullanıma açılması için önce kıyı, kıyı kenar çizgisi ve kıyı alanı kullanımının belirlenmesi; sonrasında Kıyı Alanları Yönetim Planı kapsamında sürdürülebilir kılınması gerekmektedir. Kıyı ve kıyı kenar çizgisinin (KKÇ) belirlenmesi, bu çalışmayı yapacak teknik komisyonun doğru bir şekilde önce tespit sonra da uygulama yapması ile mümkündür. Bu teknik çalışma, hem kıyıların (kıyı çizgisi, kıyı kenar çizgisi ve kıyı alanı olarak) belirlenmesi hem de kıyı ile özel ya da kamu mülkiyetinde bulunan yerlerin sınırlarını kayıt altına alması bakımından önemlidir. Dolayısıyla, kıyı kenar çizgisi - mülkiyet ilişkilerinin belirlenmesi için kıyı kenar çizgisinin bilimsel veri ve tekniklere göre belirlenmesi önem arz etmektedir (Solmaz, 2017).

Kıyı kullanımında öncelik, kamu yararının gözetilmesidir. Ancak, Türkiye’de kıyıların kamu yararına kullanımı konusunda yaşanan sorunlar vardır. Yaşanan süreçte;

- kıyı mevzuatının ilgili kişi ya da kurumların menfaatlerine göre yorumlanmasından kaynaklı kıyı yönetiminin yeterli düzeyde sağlanamaması;
- Türkiye’nin jeolojik olarak her türden kıyı yapısına sahip olmasına karşın, çalışmadan sorumlu teknik komisyonların benzer özelliğe sahip kıyılarda farklı KKÇ tespitleri yapması;
- yönetmeliklerin güncel kıyı kenar çizgisine sahip halihazır haritalara sahip olmaması, bu haritaları altlık olarak kullanan fiziki planlamaların ve uygulamaların hatalı olması;
- kıyı kenar çizgisi tespit komisyonunda görev alan sorumlu personelin ve kurumsal yetkililerin yeterli bilgi ve donanıma sahip olmaması;

kıyı kenar çizgisi - mülkiyet ilişkisi sorunlarına sebep oluşturmaktadır.

Türkiye’de kıyı kenar çizgisi tespitlerinin zamanında ve nitelikli olarak yapılmamış olması nedeniyle, kadaströ tespitleri sırasında bilimsel esaslara göre kıyıda kalan taşınmazlar özel mülkiyet konusu edilerek tapu sicilinde tescili yapılmış ve sahibi adına mülkiyet hakkı oluşturmuştur. Fakat daha sonrasında ‘kamu yararı amaçlı kullanım’ sağlamak amacıyla tapularının iptal edilmesi yoluna gidilmiştir (Sağ ve Yıldırım, 2011). Böylesi alanlarda

“kıyılarda özel mülkiyet hakkı tesis edilip edilmeyeceği” ya da “daha önceden kıyı alanlarında hukuk düzeni tarafından tanınmış mülkiyet hakkının tapu iptal davaları aracılığıyla kamu gücü tarafından ortadan kaldırılmasının kamu yararı ve bireysel yarar arasında ne türden çatışmalar çıkarabileceği ve iki menfaat arasında nasıl bir uzlaştırma sağlanacağı” şeklindeki sorular, günümüzde halen yaşanan sorunlara temel oluşturmaktadır (Aşan ve Akkaya 2014, Akça 2004). Zira,

-Osmanlı Devleti döneminde ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan 1972 yılına (24.07.1972 tarih ve K:1972/18 sayılı Anayasa Mahkemesinin kararı gereğince 1961 Anayasası değişikliği ve 11.07.1972 tarih ve 1605 sayılı 6785 sayılı İmar Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanunun kabul edilmesine) kadar olan dönemde yürürlükte olan mevzuata göre kıyıların özel mülkiyete konu olabilmesi mümkün kılınmış ve devlet güvencesinde tapu kaydı oluşturulmuştur.

-günümüzde böylesi yerlerin 'kamulaştırma yapılmak suretiyle kamu mülkiyetine geçirilmesi' yerine tapu kayıtlarının iptali için TC Maliye Hazinesi tarafından 'tapu iptali davası' açılması tercih edilmektedir.

Nitekim tapu kayıtlarının kamulaştırma yapılmadan iptal edilmesi işlemi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) tarafından da mülkiyet hakkına aykırı bulunmuş; Yargıtay 1. ve 4. Hukuk Daireleri de içtihatlarını bu karar yönünde değiştirerek “kıyıda kalması nedeniyle kullanımı iptal edilen taşınmazlar için taşınmaz maliklerinin tazminat davası açabileceğine” karar vermişlerdir (Şimşek, 2010).

Türk Hukuk Sisteminde yerini bulan mevzuat hükümleri, kıyı alanlarının kullanımı konusunda yeterli anayasal ve yasal altlık oluşturmaktadır. Kıyı alanlarına ilişkin, 1982 Anayasası'nın 43. maddesi “Kıyıların Devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğunu, deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetileceğini”; 22.11.2001 tarih ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 715. maddesi “Sahipsiz yerler ile yararı kamuya ait malların Devletin hüküm ve tasarrufu altında olup hiçbir şekilde özel mülkiyete konu olamayacağını” ifade ederken; kıyı alanlarında uygulamayı yönlendiren 3402 sayılı Kadastro Kanunu (16/c maddesi), 5393 sayılı Belediye Kanunu (79. maddesi), 3621 sayılı Kıyı Kanunu (5 ve 6. maddeleri) ve Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik (5. maddesi) “Kıyılarda özel mülkiyetin söz konusu olamayacağını ve bu yerlerin tescil edilmek suretiyle özel kullanıma konu edilemeyeceğini” belirtmektedir. Buna rağmen mekânsal kullanımda muhtelif mülkiyet sorunları hala yaşanmaya devam etmektedir (Turoğlu, 2009).

Bu çalışmada; Muğla ili, Bodrum İlçesine bağlı kentsel/planlı alanlar ile Akşehir Gölü ve Sakarya Nehri'nin kırsaldaki kıyı alanları örneklem olarak belirlenmiş, bu alanlarda yaşanan kıyı kenar çizgisi-mülkiyet ilişkisi ve taşınmaz kıyıda kalan mülk sahiplerinin açtığı davalarda mahkeme tarafından verilmiş yargı kararları irdelenmiştir. İlgili harita altlıkları, mühendislik programları ve web tabanlı uygulamalar kullanılarak konumsal analiz ve sorgulamalar yapılmış, sonuçlar yorumlanarak kıyıda yaşanan mülkiyet sorunlarına çözüm önerileri geliştirilmiştir.

2. Materyal ve Yöntem (Material and Method)

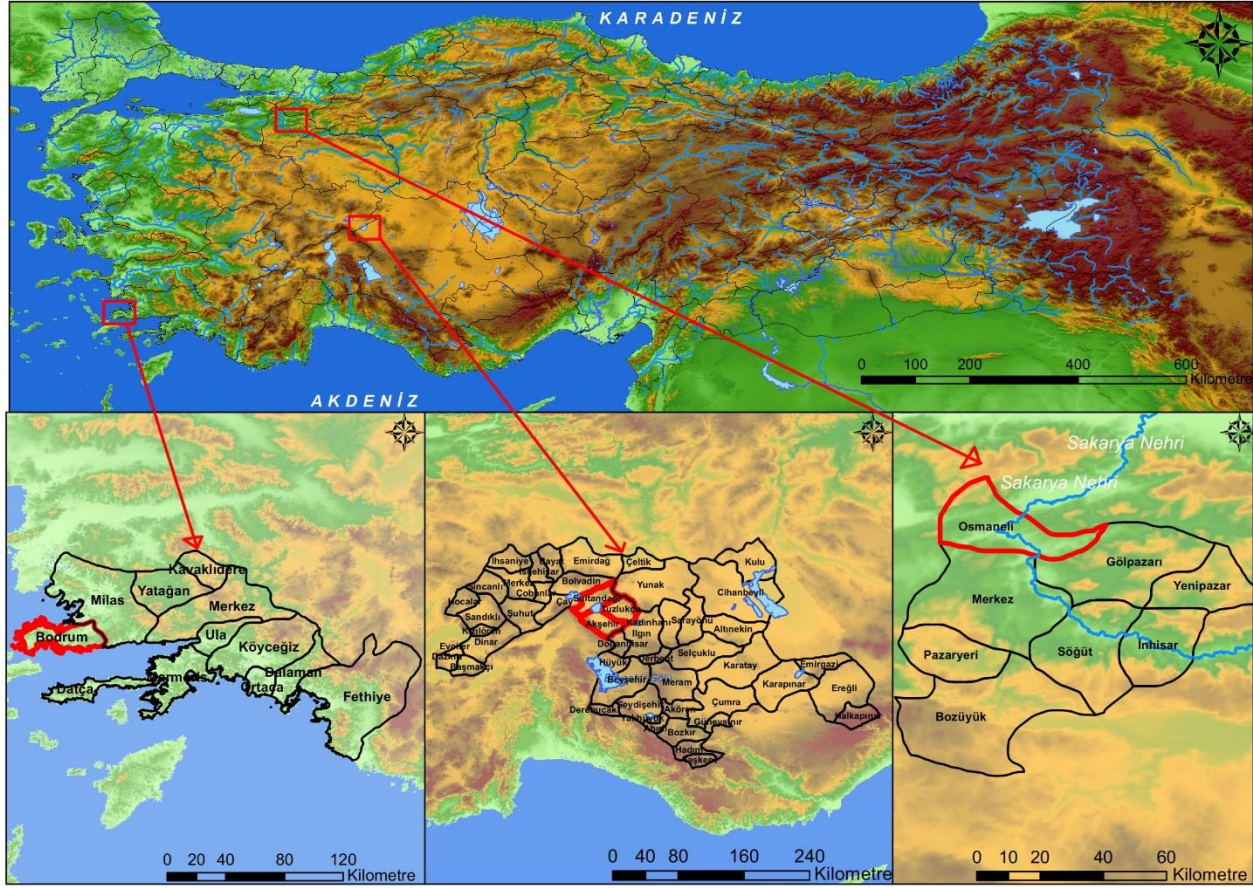
Dört ayrı denize kıyısı bulunan Türkiye, 8333 km uzunluğunda deniz kıyısına sahiptir. Buna irili ufaklı 120'den fazla göl ve zengin akarsu kıyılarının da eklenmesiyle Türkiye kıyıları; uzunluğu, doğal, ekonomik ve turistik zenginliği bakımından dünyanın sayılı ülkeleri arasında yer almaktadır. Birbirinden farklı karakteristik özelliklere sahip Türkiye kıyılarında yaşanan kıyı kenar çizgisi ihlalleri ve kıyı kenar çizgisi-mülkiyet ilişkisi sorunlarını örnek olay tespitleri ile ortaya çıkarmak bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu bağlamda (Şekil 1),

-açık denize kıyısı olan ve Türkiye'nin 1480 kilometre ile en uzun kıyı şeridine sahip Muğla İline bağlı Bodrum İlçesi, Geriş Mahallesi'nde kıyı kenar çizgisi-mülkiyet ilişkisi ve var olan kadastro sorunları irdelenmiş,

-göl kıyılarında yaşanan kıyı kenar çizgisi-mülkiyet ilişkisi örneği olarak, İç Anadolu Bölgesi'nde bulunup idari olarak Konya ve Afyonkarahisar il sınırları içerisinde yer alan Akşehir Gölü incelenmiştir. 1992 yılında '1. Derece Doğal Sit Alanı' olarak ilan edilip 2018 tarih ve 301 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile "Doğal Sit-Kesin Korunacak Hassas Alan" olarak tescil edilen Akşehir Gölü kıyı kenar çizgisi/sit alanı sınırından kaynaklı mülkiyet sorunları irdelenmiş,

-akarsu yatağında yaşanan kıyı kenar çizgisi-mülkiyet ilişkisi örneği olarak, Türkiye'nin en uzun üçüncü akarsuyu olan Sakarya Nehri'nin Bilecik/Osmaneli ilçe sınırı içerisindeki kıyı alanında yaşanan kıyı kenar çizgisi-mülkiyet ilişkisi sorunları irdelenmiş,

-örnek uygulama alanlarında inceleme ve değerlendirme yapabilmek için öncelikle büyük ölçekli kadastro haritaları Kadastro Müdürlüğünden, taşınmazlara ilişkin mülkiyet bilgileri Tapu Müdürlüğünden, kıyı kenar çizgisi tespitine ilişkin veriler Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünden temin edilmiş; mahallinde pafta-zemin uyumu sorgulanmış ve güncel fotoğrafları çekilmiştir. Kıyı kenar çizgisi-mülkiyet ilişkilerinin sorgulanması ve zamansal değişimlerinin incelenmesi amacıyla bir açık kaynak olan Google Earth Pro programı üzerinden uydu görüntüleri yorumlanmıştır.

Şekil 1. Çalışma alanları (Study fields)

Türkiye kıyılarında yaşanan mülkiyet sorunlarına alternatif çözümler üretebilmek için, yürürlükte olan 2709 sayılı TC Anayasası, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, 3621 sayılı Kıyı Kanunu, 3402 sayılı Kadastro Kanunu, Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik hükümleriyle Bütünlük Kıyı Alanları Yönetimi (BKAY) yükümlülükleri ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararları dikkate alınarak öneriler getirilmiştir.

3. Bulgular (Research Findings)

Kıyı kenar çizgisi-mülkiyet ilişkilerinde, Türkiye'nin farklı coğrafyalarında ve kendi özelinde yaşanan çeşitli sorunların olduğu bilinmektedir. Bu çalışmada, Türkiye'nin deniz kıyı alanlarında yaşanan sorunlar için Muğla İli, Bodrum ilçesi kıyıları; göl kıyı alanlarında yaşanan sorunlar için Akşehir Gölü kıyıları; akarsu kıyı alanlarında yaşanan sorunlar içinde Sakarya Nehri kıyıları örneklem alınarak değerlendirmeler yapılacaktır.

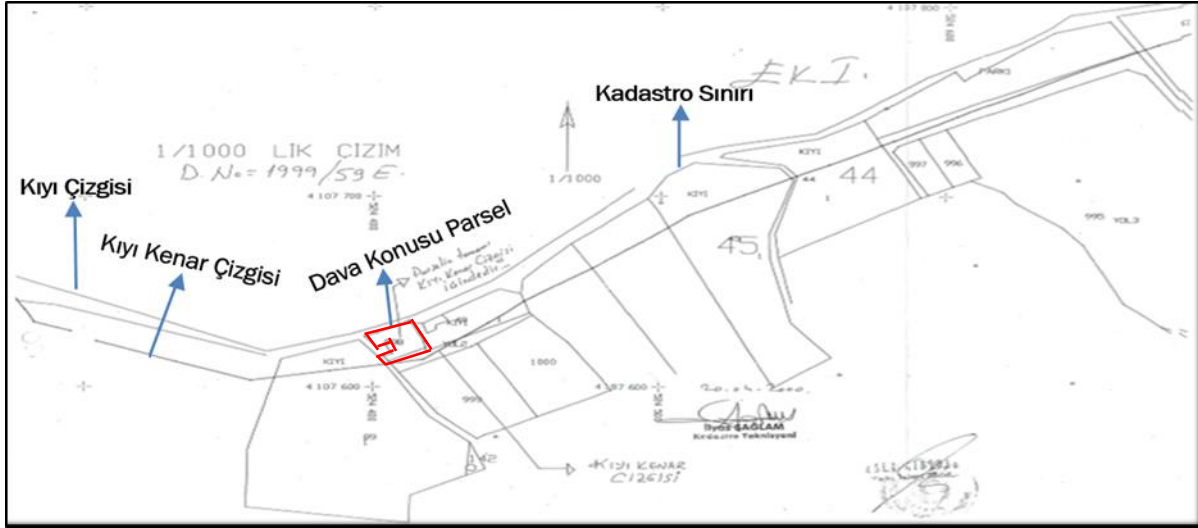
3.1. Muğla İli, Bodrum İlçesi, Geriş Mahallesi, Yaka Mevkiinde Yer Alıp Kıyı Kenar Çizgisi İçinde Kalan Parselin 'Kumsal Alan Olarak Tescil Harici Bırakılması' Konusunun Değerlendirilmesi (Evaluation of the Parcel That Within the Shore Edge Line in the Yaka Location, Geriş Neighborhood, Bodrum District, Muğla Province)

Muğla İli, Bodrum İlçesi, Geriş Mahallesi, Yaka Mevkii adresinde bulunup, tapu sicilinde '4 pafta - 998 parsel' olarak özel mülkiyet adına kayıtlı taşınmaz "taşınmazın kıyı kenar çizgisi içinde kalması nedeniyle tapu kaydının iptal edilmesi, kumsal/kıyusal alan olarak tescil harici bırakılması" istemiyle yargılamaya konu edilmiştir.

Tapu sicilinde yapılan incelemede, '53 numaralı kök/ana parselin ifraz edilmesi' neticesinde 998, 999 ve 1000 numaralı parsellerin oluşturulduğu ve 13.12.1990 tarih - 4677 yevmiye numarası ile tapuya tescil edildiği görülmüştür. Bunlardan 1000 numaralı parsel imar planı uygulamasına konu edilerek 106 ada - 4 parsel dönüşürken (Şekil 3), 998 numaralı parselin '09.01.1987 tarihinde onanan kıyı kenar çizgisi' içerisinde kaldığı gerekçesiyle 'tapu iptali' davasına konu edildiği, yargılama sürecinde alınan teknik bilirkişi raporunda da mülkiyet sorununun konumsal olarak ifade edilmiştir. Kaldı ki, yalnızca davaya konu olan 998 numaralı parselin değil bölgedeki birçok parselin 'bir kısmının veya tamamının kıyı alanında kaldığı görülmüştür (Şekil 2, Şekil 3).

Bilirkişi raporunda ortaya konulan teknik değerlendirmeler eşliğinde verilen yargı kararı neticesinde 998

numaralı parselin kamulaştırma bedeli ödentisi mülk sahibine yapılarak tapusu iptal edilmiş, devletin hüküm ve tasarrufu altına alınmıştır. Taşınmaz sahibi yargının bu kararına “kıyı kenar çizgisi tespit komisyonunun hiçbir doğal ve bilimsel verileri dikkate almadan ve sonradan açılan karayoluna dayalı bir kıyı kenar çizgisi tespiti yapıldığını, dava konusu yerde mülkiyetlerinde olan 80 yıllık ‘yağhane’ binasının bulunduğunu” ifade ederek itiraz etmiştir. Bu çalışma kapsamında yerinde yapılan tespitlerde “yağhane binası ile birlikte komşuluk ilişkisindeki diğer yapıların da hala kıyı alanında varlığını koruduğu ve eski mülkiyeti kullanım şekillerinin devam ettiği, yargı kararının zemine uygulanmadığı ve kıyı alanının boşaltılmadığı” görülmüştür (Şekil 2).

Şekil 2. Dava konusu 998 nolu parsel ve kıyı kenar çizgisinin 1/1000 ölçekli mülkiyet haritasında gösterimi (Display of the parcel no 998 and the shore edge line in the property map scaled 1/1000)

Şekil 3. Uygulama sahasındaki 1000 nolu parsel (yeni 106 ada- 4 parsel) ve komşuluğunda olup kıyı alanında (karayolunun deniz tarafında) kalan taşınmazların uydu haritası (a) (TKGM-Parsel Sorgu Sistemi) ile kıyı alanında kalan 998 nolu parsel üzerindeki yapı ve tesislerden bir görüntü (b) (2019) (Satellite map of parcel no 1000 (new block 106 - parcel 4) in the implementation area and the immovables in the neighboring area (on the sea side of the highway) (a) (TKGM-Parcel Inquiry System) and a view of the buildings and facilities on the parcel no. 998 in the coastal area (b) (2019))

Yapılan değerlendirmelerde, burada yaşanan asıl sorunun bir ‘kıyı alanı planlama ve yönetimi sorunu’ olduğu görülmüştür. Hukuk sistemine göre kıyı alanlarından yararlanmada, kamu yararı önceliklidir. Dolayısıyla kamu yararına olmayan herhangi bir kullanımın kıyıda yer alması mümkün değildir. Yağhane binası, konunun özelinde bir detaydır. Tarihi bir geçmişi ve korunmaya değer niteliği tespiti durumunda, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu uyarınca ‘tescil edilmek’ ve Kültür Varlıkları Koruma Kurulu tarafından ‘kullanım şekli’ belirlenmek suretiyle, -örneğin- Kültür ve Turizm Bakanlığı’na tahsisli bir müzeye dönüştürülerek ‘kamu yararı amaçlı kullanım sürekliliği’ sağlanabilir. Nitekim yerelden alınan bilgiler de, “bu yerin 2012 yılında sanat galerisine dönüştürülmesinin gündeme gelmiş olmasına rağmen henüz somut bir gelişme olmadığı” yönündedir.

Bu bağlamda, yağhane binasının hala kıyıda bulunmasının teknik ve kültürel anlamda sakınca oluşturmadığı, ancak diğer taşınmazlar için yargı kararının mutlak uygulanması ve kıyı alanının kamu yararı amaçlı boşaltılması gerektiği; bu sürecin takibinin yerelde yürütmeden sorumlu idarelerin ‘kurumlar arası diyalog’ halinde yapmasının şart olduğu söylenebilir.

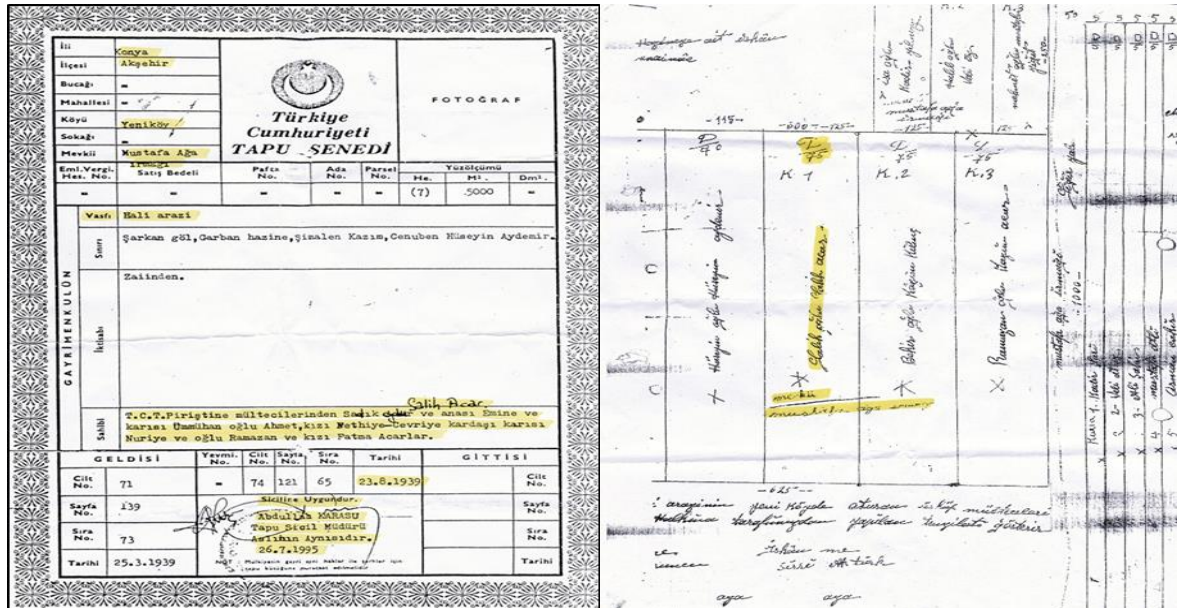
3.2. Akşehir Gölü'nde Kıyı Kenar Çizgisi - Mülkiyet İlişkinin Değerlendirilmesi (Evaluation of Shore Edge Line - Ownership Relationship in Lake Akşehir)

Konya ili, Akşehir ilçesi, Yeniköy Mahallesi, Çiftlikaltı Mevkii adresinde bulunup, özel mülkiyete ait tapu kaydı eşliğinde tarımsal üretime konu edilen parsel "Akşehir Gölü havzasında suyun çekildiği bölümde, kıyı kenar çizgisi içerisinde, usulsüz sürülüp üzerinde tarımsal üretim yapılan 84.162,00m² yerin kullanıldığı, bu yerin kadastro paftasında yer almadığı, parsel sınırlandırılması ve tescil işlemlerine konu edilmediğinin tespit edilmesi üzerine idari yaptırım" istemiyle yargılamaya konu edilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığı (Doğa Koruma ve Milli Parklar 8. Bölge Müdürlüğü)'nün 10.07.2014 tarih ve 2014/12 (2872) sayılı idari işlemi sonucunda "korunması ve kontrol altında tutulması gereken sulak alanı doldurarak ve kurutarak tarla açtığı" iddiasıyla taşınmaz sahibine para cezası kesilmiştir. Taşınmaz sahibi, söz konusu taşınmazın sahibi olduğunu iddia ederek 'idari işlemin iptali' için dava açmıştır. Dava konusu taşınmaza ait belgelerin zemine uygulanması, yerinde yapılan zemin ölçmeleri, mekânsal veri tespiti ve değerlendirmeleri neticesinde;

-örnek parselin, 1930'lu yıllarda Üsküp-Piriştine Bölgesinden bir grup soydaşımız ile birlikte mülteci sıfatıyla Türkiye'ye gelip 14.04.1938 tarihinde TC vatandaşlığına kabul edilerek nüfus belgesi tanzim edilen kişinin mülkiyetinde tarım parseli olarak kullanıldığı (Şekil 5),

-örnek parselin, 2510 sayılı İskân Kanunu kapsamında ailesi ile birlikte Konya ili, Akşehir ilçesi, Yeniköy Köyü'ne yerleştirilen bu kişi adına tahsis ve tescil edildiği, Toprak Dağıtımına Esas Yer Teslim Krokisi ve 23.08.1939 tarihli Tapu Belgesi düzenlendiği (Şekil 4),

Şekil 4. Örnek parsel için Tapu Belgesi ve Toprak Dağıtımına Esas Yer Teslim Krokisi belgeleri (Land registration certificate and documents of place delivery plan for land distribution)

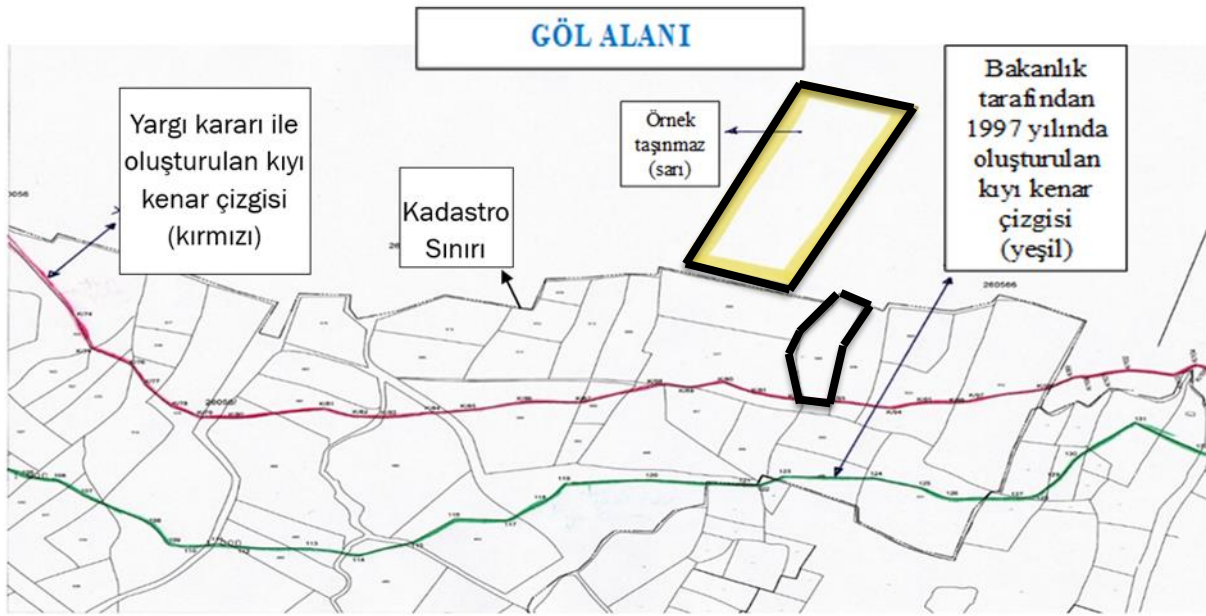

Şekil 5. Örnek parselin mekânsal kullanımı (a) ve uydu haritasından (b) görüntüleri (Spatial use of the sample parcel (a) and

images from the satellite map (b))

-Akşehir Gölü Havzası yıllık yağış rejimindeki değişikliklerden kaynaklı olarak bazı komşu parseller ile birlikte göl suyu altında kaldığı (URL 1, 2, 3), tesis kadastrosu çalışma alanı sınırı geçirilirken o andaki göl suyu çizgisinin esas alındığı, 506 numaralı parsel kadastro tespitine konu edilirken komşuluğundaki örnek parselin “çalışması sırasında göl suyu altında kalan alanlarda sınırlandırma ve tespit çalışmaları yapılmadığı” gerekçesiyle bu ve benzeri parsellerin kadastronun yapılmadığı (Şekil 5.b), bu sebeple de tapu sicilinde kayıtlı olan örnek parselin kadastro çalışma alanı dışında tutulup haritada yer almadığı ve tescile konu edilmediği (Şekil 6),

-örnek parselin, Yeniköy Kadastru/Tapulama sınırı dışındaki tescil harici alanda gösterilip gerek Bakanlık gerekse Yargı Kararı ile geçirilen Akşehir Gölü Kıyı Kenar Çizgisi ve göl havzası içerisinde yer aldığı (Şekil 6’da, örnek parselin hem Bakanlık tarafından 12.03.1997 tarihinde onanan (yeşil renkli) hem de sonrasında Akşehir Asliye Hukuk Mahkemesi kararıyla 958,65m kotu esas alınarak geçirilen (kırmızı renkli kıyı kenar çizgileri ile olan konumsal ilişkisi gösterilmiştir), tespit edilmiştir.

Şekil 6. Örnek parselin kadastro sınırı ve kıyı-kenar çizgileri ilişkisini gösterir kadastro haritası (Cadastral boundary of the sample parcel and the relationship between shore edge line)

Örnek parselin, sahip olduğu konumsal/mekânsal değerleri ve kayıtlı/yürürlükteki haritalar-belgeler-mevzuatlar ilişkisinde “kıyı kenar çizgisi içerisinde, devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alanda” yer aldığı açıktır. Ancak buradaki sorun, örnek parsel sahibinden kaynaklanmayıp; zaman içerisinde ve coğrafi-yönetimsel şartlar gerçeğinde oluşan bir durumdur. Aynı biçimde, örnek parsel üzerinde sorumlu idareler tarafından yapılan çalışmalar incelendiğinde;

-Akşehir ilçesinde, Akşehir Gölüne kıyısı bulunan birimlerde ilk tesis (kuruluş) kadastrosu çalışmalarının, Şekil 6’da tesis kadastrosu sınırı olarak gösterilen ve kadastro çalışmalarında fiili kıyı kenar çizgisi olarak da kabul edilen sınırın dışındaki arazide 1970-1980 yılları arasında yapıldığı, göl suyu içerisinde kalan parseller üzerinde sınırlandırma ve tespit çalışmalarının yapılmadığı, parselin “toprak dağıtımı çalışmalarına esas sicil kaydına ‘göl suyu içerisinde kalmıştır’ bilgisinin” yazıldığı,

-1997 yılında “DSİ Genel Müdürlüğünce 960,25m olarak belirlenen maksimum su kotu esas alınarak geçirilen” Akşehir Gölü Kıyı Kenar Çizgisinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından onanarak yürürlüğe girdiği; onaylı bu kıyı kenar çizgisinin 2000 yılında Konya İdare Mahkemesinin kararları gereğince iptal edilmesi neticesinde Akşehir Gölünde mevcutta onaylı bir kıyı kenar çizgisinin kalmadığı; Akşehir Gölü kıyı kenar çizgisinin, Akşehir Asliye Hukuk Mahkemesinin kararıyla maksimum su kotu 958,65m esas alınarak yeniden belirlendiği (Şekil 6’da kırmızı çizgi ile gösterilen);

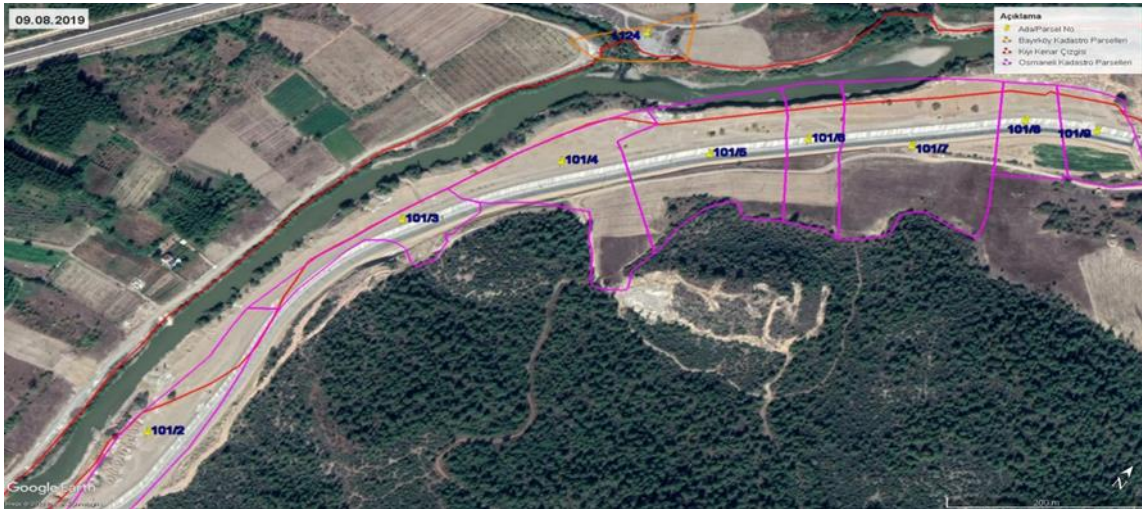
-Akşehir Belediye Başkanlığının “Akşehir Gölünün taşması nedeniyle göl altında kalıp tespit ve tescilinin yapılmadığı, söz konusu taşınmaz kayıtlarının revizyon görmediği, tapu kayıtlarının kapatılmadığı ve Akşehir Gölü kıyı kenar çizgisinin iptal edilmesi nedeniyle hukuken kıyı kenar çizgisinin mevcut olmadığı nedenleriyle, tapu kaydı bulunan taşınmazların kadastruya tabi tutulması” istemli yazısına cevaben, Tapu ve Kadastru Genel Müdürlüğü - Konya V. Bölge Müdürlüğünün “... Bakanlıkça onaylı kıyı kenar çizgisinin idari yargı mercilerince iptal edilmesi sonucu Bakanlıkça da iptal edildiği, 1/1000 ölçekli halihazır haritaları üzerinde yapılan yeni tespitlerin ise henüz onaylanmadığı, Bakanlıkça belirlenen eksikliklerin giderilmesi çalışmalarının devam ettiği, bu itibarla, Akşehir Gölü kıyı kenar çizgisinin tespit çalışmalarının tamamlanmasını müteakip kesinleşen

kıyı kenar çizgisine ait bilgi ve belgeler kadastro müdürlüğüne intikal ettiğinde kıyı kenar çizgisi dışında kalan ve kadastro görmemiş taşınmazların bulunması durumunda, bu taşınmazların kadastroya tabi tutulabilmeleri için yürürlükteki kadastro mevzuatı çerçevesinde ve Genel Müdürlüğün vereceği talimat doğrultusunda çalışmalara başlanabileceği” bilgisinin paylaşıldığı, tespitleri yapılmıştır.

Örnek parselin de bulunduğu sahada yaşanan mülkiyet sorununun bir idari işlem sorunu olduğu; böylesi yerlerde mülkiyet hakkının geçerli olduğu kabul edilerek, ilgili idarelerin önce “Akşehir Gölü Kıyı Kenar Çizgisini belirleyip, kıyı kenar çizgisi dışında kalan ve kadastrusu yapılmayan taşınmazların kayıt altına alınarak tescil edilmesi” işlemini yapması, sonrasında da “kıyı kenar çizgisi (göl havzası) içerisinde kalan tapulu parsellerin kamulaştırma, hazine parselleriyle takas vb. yöntemler içerisinde değerlendirilmesi” gerektiği söylenebilir.

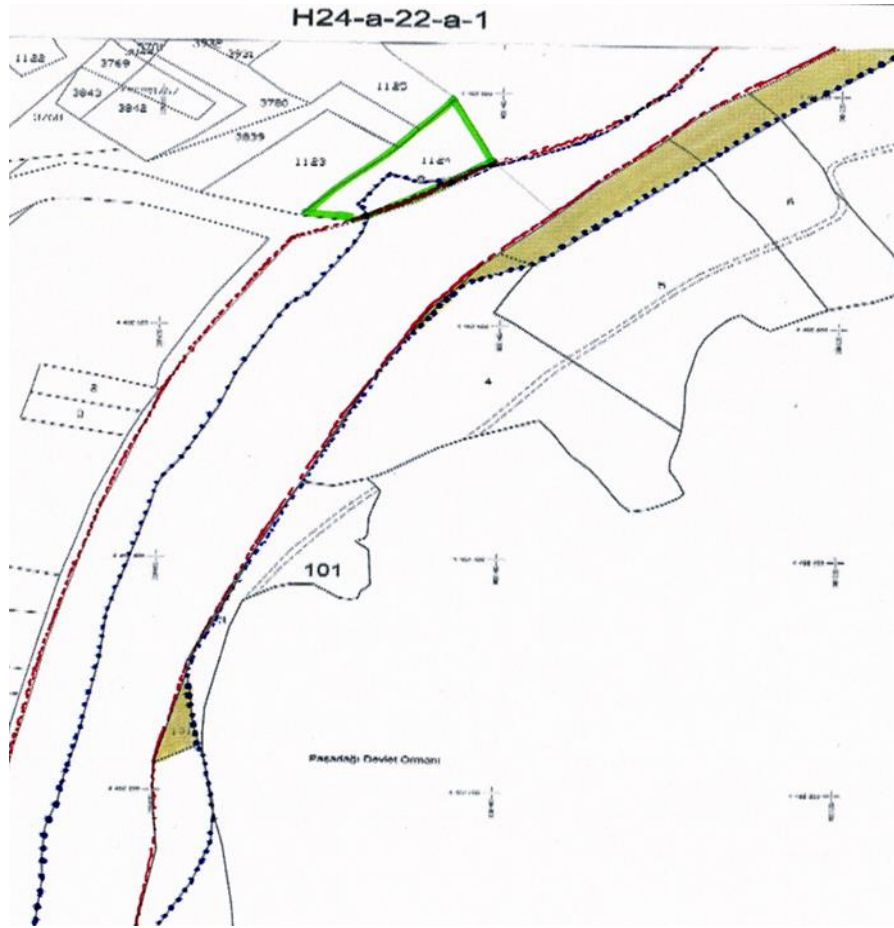
3.3. Sakarya Nehri’nde Kıyı Kenar Çizgisi - Mülkiyet İlişkisinin Değerlendirilmesi (Evaluation of Shore Edge Line - Ownership Relationship in Sakarya River)

Sakarya Nehri’nin üzerinden geçtiği illerden birisi olan Bilecik İline bağlı olup tapu sicilinde “Merkez İlçesi, Bayırköy Köyü, Akkaya Mevkii, 1124 parsel” ile “Osmaneli İlçesi, Medetli Köyü, Paşalar Mevkii, 101 ada - 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 numaralı parseller” adreslerinde özel ve kamu mülkiyeti adına kayıtlı taşınmazların kıyı kenar çizgisi - mülkiyet ilişkisinin değerlendirildiği bu çalışmada, sahaya ait 1/2000 ölçekli ve H24-a-22-a-1 pafta numaralı hâlihazır haritası Bilecik Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünden, tamamı ya da bir kısmı kıyı kenar çizgisi içerisinde kalan örnek parsellerin tescile esas bilgiler Bilecik Tapu Müdürlüğünden temin edilmiştir. Uygulama sahasındaki örnek parsellerin (mor ve turuncu renkli); Sakarya Nehri yatağı ve kıyı kenar çizgisi (kırmızı renkli) ile ilişkisinin uydu görüntüsü Şekil 7’de, Bakanlık tarafından geçirilmiş eski (kırmızı renkli verilen) ve yeni (mavi renkli verilen) kıyı kenar çizgileriyle ilişkileri ve nehir yatağında kalan parsel parçaları Şekil 8’de verilmiştir.

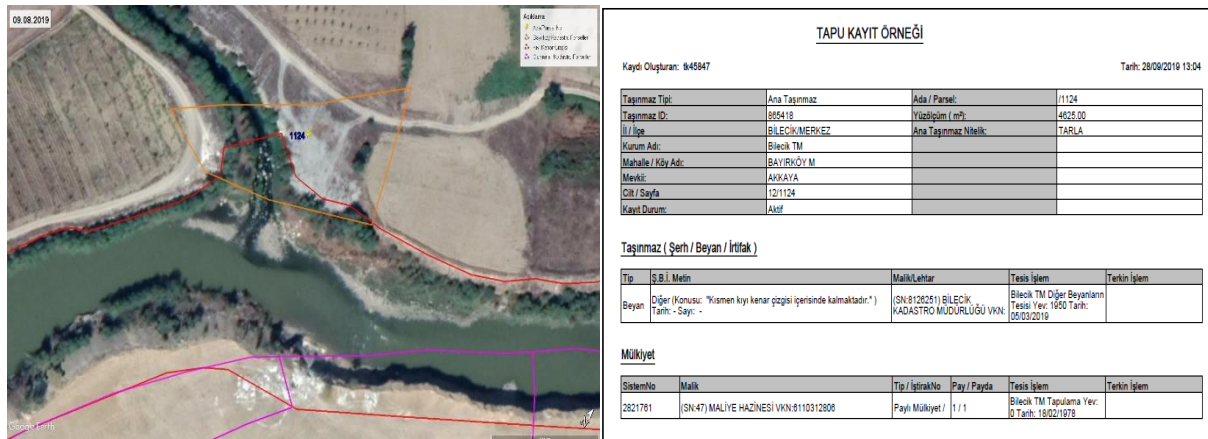

Şekil 7. Bilecik İli, Osmaneli İlçesine ait uydu görüntüsünün Sakarya Nehri kıyı alanı kullanımı, parseller (mor ve turuncu renkli) ve kıyı kenar çizgisi (kırmızı renkli) ilişkisinden bir kesit (TKGM-Parsel Sorgu Sistemi, 2020) (A section from the relationship between the use of the Sakarya River coastal area, parcels (purple and orange colors) and the shore edge line (red color) of the satellite image of Osmaneli District of Bilecik Province (TKGM-Parcel Query System, 2020))

İlgili kurumlardan alınan bilgi ve belgelerin saha uygulanması ve pafta-zemin ilişkilerinin sorgulaması neticesinde, kıyı kenar çizgisi mülkiyet ilişkisinin güncel uydu görüntüleri de kullanılarak mülkiyet sorunları değerlendirilmiş; Bayırköy Köyü 1124 parsel ile Medetli Köyü 101 ada- 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 numaralı parsellerin bir kısmının nehir yatağındaki değişim sebebiyle yeni kıyı kenar çizgisi içerisinde kaldığı tespit edilmiştir (Şekil 8).

Şekil 8. 1/2000 ölçekli hâlihazır harita üzerinde kıyı kenar çizgisi gösterimi (Shore edge line representation on the existing 1/2000 scale base map)

Şekil 9. 1124 numaralı parselin kıyı kenar çizgisi-mülkiyet ilişkisi ve tapu kayıt örneği (Relationship between shore edge line and ownership of 1124 parcel, land register of parcel no 1124)

Bilecik ili, Merkez İlçesi, Bayırköy Köyü adresinde bulunan 1124 numaralı örnek parselin tapu sicilinde 4625,00m² yüzölçümü ve 'tarla' niteliğinde Maliye Hazinesi adına kayıtlı olduğu, 1147,35m²'lik kısmının kıyı kenar çizgisi içerisinde kaldığı; diğer örnek alınan ve tamamı özel mülkiyet adına tescilli olan Medetli Köyü 101 ada - 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 numaralı parsellerde olduğu gibi, ilgili Tapu Müdürlüğü tarafından tapu kayıtları beyanlar hanesine 'kısmen kıyı kenar çizgisi içerisinde kalmaktadır' ibaresinin düşüldüğü; ancak Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 10. maddesinde yer alan "KKÇ tespiti sonucunda kıyıda kalan özel mülkiyete konu arazilerle ilgili tapu iptal işlemleri ilgili defterdarlıkça yürütülür" hükmü gereğince kıyı kenar çizgisi içerisinde kalan özel mülkiyete ait parseller için Defterdarlık tarafından herhangi bir 'tapu iptal davası' açılmadığı tespit edilmiştir. Şekil 9'da, kıyı kenar çizgisi - mülkiyet ilişkisi verilen 1124 numaralı parsel için uydur görüntüsü ve tapu kayıt örneği verilmiştir.

Mülkiyeti Maliye Hazinesine ait olan 1124 numaralı parselin KKÇ içerisinde kalan kısmının kamu yararına bırakılması; özel mülkiyete ait olan 101 ada - 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 numaralı parsellerin KKÇ içerisinde kalan kısımlarının kamulaştırma, hazine parselleriyle takas vb. yöntemler içerisinde işlem yapılmak suretiyle kamu yararına bırakılması gerekmektedir.

4. Sonuç ve Tartışma (Result and Discussion)

Dört ayrı denize ve iç topraklarında da zengin göl ve akarsu kıyılarına sahip olan Türkiye, bu doğal güzelliği ile geçmişten günümüze kadar insanoğluna ve birçok canlıya ev sahipliği yapmıştır. Kıt kaynaklardan olduğu kabul edilen kıyılar, sadece doğal kaynaklarının zenginliği bakımından değil; aynı zamanda sanayi, ulaşım, kentleşme, tarım, turizm gibi sektörlerin gelişmesiyle birlikte daha fazla etkileşim altına girmiştir. Bu etkileşimlerin sonucu olarak kıyılar üzerinde nedenleri ve dozu her geçen gün artan baskılar oluşmuş, kıyı kenar çizgisi ihlalleri artmıştır. Kıyı alanlarının kamu yararı amaçlı kullanımını sağlama ve denetlemesinden sorumlu olan idarelerin bu görevlerini sağlıklı bir şekilde yerine getiremediği; bu yetersizliklerin kimi zaman kıyı mevzuatından, kimi zaman da uygulama/yorumlama aşamasında liyakatli personel eksikliği ve kurumsal koordinasyon zayıflığından kaynaklandığı söylenebilir.

Kıyı alanlarında yaşanan planlama, uygulama ve yönetsel sorunları aşmak amacıyla zaman içerisinde çeşitli yasal düzenlemeler ya da mevcutlarda yasal iyileştirmeler yapılmıştır. Ancak, toplumsal yaşamın beklentileri içerisinde her yeni düzenlemede farklı yan/etkileşimli uygulamalara gidildiği, sorunlara köklü çözümler getirmek yerine mevcut sorunlara yenilerinin eklendiği görülmüştür. Gerekli toplumsal bilinç ve sağduyuya erişim sağlanmadığı takdirde, kıyıların tamamen kamu yararı amaçlı kullanımdan çıkıp, bireysel amaçlara hizmet eden sağlıklı mekânlara dönüşeceği açıktır.

Kıyı alanları yönetiminde bilimsel temelli uygulamalara ihtiyaç vardır. Bu yapılmadığı takdirde, mekânsal kullanımda toplumsal eşitsizlik baş göstererek kıyılar belli bir kesime hitap etmeye başlayacaktır. Bu durum da ayrı bir sosyolojik soruna neden olacaktır. Kıyı alanlarının kullanımında bütüncül bakış açısı altında, farklı bilim ve disiplinlerle çalışma ortamları oluşturulmak üzere;

-Kıyıların özellikleri ve hangi kullanımlara uygun olduğu tespit edilerek üst ölçekli planlar üretilmelidir. Planlama çalışmaları için gerekli olan güncel harita ve bilgilerin ilgili kurumların ulaşabilecekleri bir bilgi sisteminde tutulması sağlanmalıdır.

-KKÇ ile kadastro/tapulama sınırı ilişkilendirmesi sağlanmalı, uyumsuzluğun olduğu yerlerde kurumlar arası çalışma programları oluşturulmak suretiyle sorun giderilmelidir. Daha öncesi tarihte ve o anda yürürlükte olan mevzuata uygun olarak kazanılmış mülkiyet hakkı sebebiyle kıyıda taşınmazı kalan mülk sahiplerine tapu iptal davası açılması yerine, ilgili kurumlar tarafından bu yerlerin kamulaştırma/trampa çalışmalarına konu edilmesi sağlanmalıdır.

-Yargılamaya konu edilen kıyı alanlarında 'yargı kararı ile KKÇ geçirme' işlemine son verilip, böylesi mülkiyet sorunu olan yerlerde Bakanlığın KKÇ geçirme ya da yenileme çalışması yapması sağlanmalıdır.

-Kıyılarda mevzuata aykırı kullanımların ecrimisil veya kira uygulamalarıyla devamına izin verilmemeli, caydırıcılığı arttıracak idari yaptırımlar uygulanmalıdır.

-Kıyıların kullanımı ve sahiplenilmesinde yetki karmaşasını gidermek adına 'sürdürülebilir bütünleşik kıyı alanları yönetimi (BKAY)' görevinden sorumlu idari bir birim oluşturulmalı; bu birim altında ilgili bütün kurumların işbirliği ve koordinasyonu sağlanmalı; bu birimin sorumluluğunda ve Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) teknolojilerinden yararlanılmak suretiyle "kıyı alanları ile ilgili verilerin toplanması, saklanması, mekânsal analizlerin yapılması ve kullanıcıya sunulması" sağlanmalıdır (Sesli ve Akyol, 2006).

Çıkar Çatışması (Conflict of Interest)

Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir. No conflict of interest was declared by the authors.

Kaynaklar (References)

- Agenda 21, 1992. Programme of action for sustainable development, "Rio declaration on environment and development", Report of the UN Conference on Environment and Development, Rio De Janeiro.
- Akça, N., 2004. Kıyı kenar çizgisinin belirlenmesi ve uygulama sorunları. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü.
- Anayasa, 1982. 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Kabul Tarihi: 18.10.1982, Yayımlandığı Resmi Gazetenin Tarihi: 09.11.1982, Sayısı: 17863, Yayımlandığı Düsturun Tertibi: 5, Cildi: 22, Sayfası: 3.
- Aşan, C., Akkaya, M.A., 2014. Kıyı alanlarındaki kentsel rantın " kamu yararı" amaçlı kullanımına ilişkin değerlendirmeler. 8. Kıyı Mühendisliği Sempozyumu Bildiriler Kitabı, ss.413-422.

- Belediye, K., 2005. 5393 Sayılı Belediye Kanunu, Kabul Tarihi: 03.07.2005, Yayımlandığı Resmi Gazetenin Tarihi: 13.07.2005, Sayısı: 25874, Yayımlandığı Düsturun Tertibi: 5, Cildi: 44.
- Cicin-Sain, B., Knecht, R.W., 1998. Integrated coastal and ocean management. Island Press, Washington.
- Derici, B., 2018. Bütünleşik kıyı Alanları Yönetiminin (BKAY) göl kıyılarında uygulanabilirliği: Eğirdir Gölü örneği. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, 2018.
- Gary, A., Klee, A., 1999. The coastal environment: toward integrated coastal and marine sanctuary development, Prentice Hall, New Jersey.
- Kadaastro, K., 1987. 3402 Sayılı Kadaastro Kanunu, Kabul Tarihi: 21.06.1987, Yayımlandığı Resmi Gazetenin Tarihi: 09.07.1987, Sayısı: 19512, Yayımlandığı Düsturun Tertibi: 5, Cildi: 26, Sayfası: 229.
- Kıyı, K., 1990. 3621 Sayılı Kıyı Kanunu, Kabul Tarihi: 04.04.1990, Yayımlandığı Resmi Gazetenin Tarihi: 17.04.1990, Sayısı: 20495, Yayımlandığı Düsturun Tertibi: 5 Cildi: 29, Sayfası: 76.
- Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair, Y., 2018. Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik, Dayandığı Kanunun Tarihi: 04.04.1990, No: 3621, Yayımlandığı Resmi Gazetenin Tarihi: 29.06.2018, Sayısı: 30463.
- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma, K., 1983. 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, Kabul Tarihi: 21.07.1983, Yayımlandığı Resmi Gazetenin Tarihi: 23.07.1983, Sayısı: 18113, Yayımlandığı Düsturun Tertibi: 5, Cildi: 22, Sayfası: 444.
- Medeni, K., 2001. 4721 Sayılı Medeni Kanun, Kabul Tarihi: 22.11.2001, Yayımlandığı Resmi Gazetenin Tarihi: 08.12.2001, Sayısı: 24607, Yayımlandığı Düsturun Tertibi: 5, Cildi: 41.
- 6785 Sayılı İmar Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında, K., 1972. 1605 Sayılı, 6785 Sayılı İmar Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun, Kabul Tarihi: 11.07.1992, Yayımlandığı Resmi Gazetenin Tarihi: 20.07.1992, Sayısı: 14251.
- Özçelik, M., 2017. Kıyı alanlarının kullanılmasında kıyı kenar çizgisinin önemi: Eğirdir yerleşim alanı örneği. Mühendislik Bilimleri ve Tasarımı Dergisi, 5(3): 595-600.
- Sağ, N., Yıldırım, H.H., 2011. Kıyı mevzuatında kamu yararı kavramının değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi, 26(2): 38-54.
- Sesli, F.A., Akyol, N., 2006. Kıyı alanlarında kamu yararı ve kullanım ilişkileri. Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları VI. Ulusal Konferansı, Türkiye Kıyıları 6: 13-22.
- Solmaz, S., 2017. Geçmişten günümüze Türkiye kıyı politikaları ve Türkiye kıyılarında yaşanan mülkiyet sorunları. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Şener, Ş., Şener, E., Varol, S., (2020). Kaş (Antalya) kıyı bölgesinin mikrobiyolojik kirlilik değerlendirmesi. Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi, 8(3): 753-765.
- Şimşek, S., 2010. Kıyılarda mülkiyet sorunu: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi iptal kararları ışığında bir çözüm önerisi. Sayıştay Dergisi, 77: 77-118.
- Turoğlu, H., 2009. 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve onun uygulanma problemleri. Türk Coğrafya Dergisi, 53: 31-40.
- URL-1, <http://www.turkiyesulakalanlari.com/aksehir-ve-eber-golleri/> (Erişim Tarihi: 17.05.2020).
- URL-2, <https://www.trthaber.com/haber/turkiye/yagislar-aksehir-golune-can-suyu-oldu-370325.html> (Erişim Tarihi: 17.05.2020).
- URL-3, https://tr.wikipedia.org/wiki/Aksehir_Gölu (Erişim Tarihi: 17.05.2020).